

ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธ์ไทย

สอบ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

อนนภาโร ตั (ปัจเจกพุทธ) คุจฉปตตหตถั ทิสฺวา อปี ฆนเต
ภิกขุ สภิตถาติ ปุจฺฉิตฺวา สภิตฺตสามี มหาปุณฺณชาติ วุตเต เตเนหิ ฆนเต
โถกั อากเมถาติ ตินฺนกาชั ฉชชเตตฺวา เวเคน เคะหิ คนฺตฺวา ภทฺเท มยฺหิ
จปีตภาภคตฺตํ อตฺถิ นตฺถิตฺติ ภริยั ปุจฺฉิตฺวา อตฺถิ สามีติ วุตเต เวเคน
ปัจจาคนฺตฺวา ปัจเจกพุทธสฺส ปตฺตํ อาทาย มยฺหิ ทาตุกามตฺาย สติ
เทยฺยชฺมโม น โหติ เทยฺยชฺมเม สติ ปฏิกฺคาหกั น ลภามิ อชฺช ปน
เม ปฏิกฺคาหโก จ ทิฏฺฐโ จ เทยฺยชฺมโม จ อตฺถิ สภา วต เมติ เคะหิ
คนฺตฺวา ปตฺเต ฆตฺตํ อากิราเปตฺวา ปัจจาหริตฺวา ปัจเจกพุทธสฺส หตฺเต
ปตฺติฏฺฐาเปตฺวา

อิมินา ปน ทานเนน มา เม ทาลิทุฑฺธิ อหุ

นตฺถิตฺติ วจัน นาม มา อโหสิ ภวาทเว ฯ

ฆนเต เอวรูปา พุชฺชชีวิตา มุจฺเจยฺย นตฺถิตฺติ ปทเมว น สฺสณฺณยฺนติ ปตฺถนั
จเปสิ ฯ ปัจเจกพุทธโร เอว โหตุ มหาปุณฺณชาติ อนุโมทนั กตฺวา
ปฏกามิ ฯ สุมนเสฏฺฐจโนปี ฉตฺเต อธิวตฺตา เทวตา

อโห ทานั ปรมทานั อูปริฏฺฐเ สุปตฺติฏฺฐิตนฺติ

วตฺวา ติกฺขตฺตํ สาธุการึ อทาสิ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธไทย

อนุนภาโร สยกคตุตา ใน จเปสิ ๆ อาขุยาตบท กตตุวาจก ตํ ก็ดี
 คจฺจนปตฺตหตฺถํ ก็ดี วิเสสน ของ ปุจเจกพุทฺธํ ๆ อวุตตกมฺม ใน ทิสฺวา ๆ
 ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปุจฺฉิตฺวา

“ภนฺเต อาลปน คฺมุเห สยกคตุตา ใน ลภิตฺตํ ๆ อาขุยาตบท กตตุวาจก
 อปี ศัพฺพํ ปุจฺฉนตฺตํ ภิกขํ อวุตตกมฺม ใน ลภิตฺตํ อิติ ศัพฺพํ อาการ ใน
 ปุจฺฉิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน วตฺวา

“มหาปฺลฺลณฺ อาลปน อหํ สยกคตุตา ใน ลภิสฺสามิ ๆ อาขุยาตบท
 กตตุวาจก อิติ ศัพฺพํ สรฺูป ใน วจเน ๆ ลกฺขณ ใน วุตฺเต ปุจเจกพุทฺธเณ
 อนภิตฺตคตุตา ใน วุตฺเต ๆ ลกฺขณกิริยา

“ภนฺเต อาลปน เตนหิ ศัพฺพํ วิภตฺติปฏฺฐูปก คฺมุเห เหตุคตุตา ใน
 อากเมถ กาลํ การิตกมฺม ใน อากเมถ ๆ อาขุยาตบท เหตุคตุวาจก
 (หรือสัมพันธว่า คฺมุเห สยกคตุตา ใน อากเมถ ๆ อาขุยาตบท กตตุวาจก*)
 โลกํ กิริยาวิเสสน” ใน อากเมถ อิติ ศัพฺพํ อาการ ใน วตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา
 ใน ฉทุเทตฺวา คิณกาธํ อวุตตกมฺม ใน ฉทุเทตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน
 คนฺตฺวา เวเคน ตติยาวิเสสน ใน คนฺตฺวา เคหํ สมฺปาปฺลฺลนิยกมฺม ใน คนฺตฺวา ๆ
 ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปุจฺฉิตฺวา

“ภทฺเต อาลปน จปีตภาคภตฺตํ สยกคตุตา ใน อตฺถิ ๆ อาขุยาตบท
 กตตุวาจก มยฺหํ สมฺปทาน ใน จปีต- (ก็ ศัพฺพํ ปุจฺฉนตฺตํ), จปีตภาคภตฺตํ
 สยกคตุตา ใน นตฺถิ ๆ อาขุยาตบท กตตุวาจก (มยฺหํ สมฺปทาน ใน จปีต-)
 อูทาหุ ศัพฺพํ ปุจฺฉนตฺตํ อิติ ศัพฺพํ อาการ ใน ปุจฺฉิตฺวา ภริยํ อวุตตกมฺม
 ใน ปุจฺฉิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปจฺจาคนฺตฺวา

* คำว่า “อากเมถ” มาจาก อ + คม + เณ + ถ ๆ ในสัททนีติปกรณ์ ชาติมาลา อธิบายว่า คม (คม)
 ชาตินี้ ในภูวาทิณะ ใช้เป็นเหตุกัตตุวาจก หากมี อ เป็นบทหน้า เมื่อใช้เป็น จูราทิณะ มีอรรถว่า
 “อัสมธิวาสน = ออกันเล็กน้อย (รอกอย)” เป็นกัตตุวาจก เช่น “อากเมติ, อากมยติ (ย่อมรอกอย)”.

๒ “โลก” อาจารย์บางท่าน สัมพันธเป็น “การิตกมฺม ใน อากเมถ” ตามนัยแรกข้าง หรือ สัมพันธว่า
 “อจฺจนตฺสโยค ใน อากเมถ” ตามนัยหลังข้าง.

“สามี อาลปน จปิตภาคภคตัม (หรือ ภคตัม) สยกตดา ใน อคติ ๆ อาชยาตบต กตตุวจาก (ตุมหาภัง สมปทาน ใน จปิต-) อิติ ศัพทํ สรูป ใน วจนเ ๆ ลกขณ ใน วุตเต ภริยาย อนภิตกตดา ใน วุตเต ๆ ลกขณกิริยา เวเคน ตติยาวิเสสน ใน ปจจาคนตฺวา ๆ ปุพพกาลกิริยา ใน อาทาย ปจเจกพุทฺธสฺส สามีสมฺพนฺธ ใน ปตฺตํ ๆ อวุตตกมฺม ใน อาทาย ๆ ปุพพกาลกิริยา ใน คนตฺวา

“เทยฺยชฺมโม สยกตดา ใน โหติ น ศัพทํ ปฏฺิเสช ใน โหติ ๆ อาชยาตบต กตตุวจาก มยฺหํ ภาวาทิสมฺพนฺธ ใน ทาตุคามตาย ๆ ลกขณ ใน สติ ๆ ลกขณกิริยา, อหํ สยกตดา ใน ลภามิ น ศัพทํ ปฏฺิเสช ใน ลภามิ ๆ อาชยาตบต กตตุวจาก เทยฺยชฺมเม ลกขณ ใน สติ ๆ ลกขณกิริยา ปฏฺิคาหํ อวุตตกมฺม ใน ลภามิ,

ปน ศัพทํ วิเสสโชตก ปฏฺิคาหโก วุตตกมฺม ใน ทิฏฺุโจ เม อนภิตกตดา ใน ทิฏฺุโจ ๆ กิตบต กมฺมวจาก อชฺช กาลสตุตฺตมฺิ ใน ทิฏฺุโจ และ อคติ จ สองศัพทํ วากฺยสมฺมจฺยจตุล เข้ากัับ เม ปฏฺิคาหโก ทิฏฺุโจ และ เทยฺยชฺมโม อคติ เทยฺยชฺมโม สยกตดา ใน อคติ ๆ อาชยาตบต กตตุวจาก, ลภภา สยกตดา ใน อคติ ๆ อาชยาตบต กตตุวจาก วต ศัพทํ อจฺจนริยตุล (หรือ วจนาลงฺการ) เม สมปทาน ใน อคติ (หรือสั่มพัันรฺว่า ลภภา ลิงฺคตต วต ศัพทํ อจฺจนริยตุล (หรือ วจนาลงฺการ) เม สามีสมฺพนฺธ ใน ลภภา) อิติ ศัพทํ สรูป ใน จินตเนน ๆ กรณ ใน คนตฺวา เคหํ สมฺปาปฺณิยกมฺม ใน คนตฺวา ๆ ปุพพกาลกิริยา ใน อาภิราเปตฺวา ปตฺเต อาธาร ใน อาภิราเปตฺวา ภคตัม อวุตตกมฺม” ใน อาภิราเปตฺวา ๆ ปุพพกาลกิริยา ใน ปจจาหริตฺวา ๆ ปุพพกาลกิริยา ใน ปตฺติจฺจาเปตฺวา ปจเจกพุทฺธสฺส สามีสมฺพนฺธ ใน หตฺเต ๆ อาธาร ใน ปตฺติจฺจาเปตฺวา ๆ ปุพพกาลกิริยา ใน จเปลิ

ปน ศัพทํ วากฺยารมฺภ ทาลิทฺธิยํ สยกตดา ใน
 อหุ มา ศัพทํ ปฏฺิเสช ใน อหุ ๆ อาชยาตบต
 กตตุวจาก อิมินา วิเสสน ของ ทาเนน ๆ
 กรณ (หรือเหตุ) ใน อหุ เม สมปทาน ใน อหุ,

* อาจารย์บางท่าน สั่มพัันรฺว่า “ภคตัม คาริตกมฺม ใน อาภิราเปตฺวา” บ้าง.

วณฺ์ สยกคฺตา ใน อโหสิ มาศัพฺท์ ปฏฺิเสษ
 ใน อโหสิ ๆ อาขยาตบถ กคฺตฺวาจก นคฺติ สรฺูป
 ใน อิติ ๆ ศัพฺท์ สรฺูป ใน วณฺ์ นาม ศัพฺท์
 สณฺณาโชตก เข้ากัับ วณฺ์ ภาวภเว วิสยาธาร
 ใน อโหสิ,

ภนฺเต อาลปน อหิ สยกคฺตา ใน มุจฺเจยฺย ๆ อาขยาตบถ
 กคฺตฺวาจก เอรฺูปา วิเสสน ของ พุชฺชีวิตา ๆ อปาทาน ใน มุจฺเจยฺย, อหิ
 สยกคฺตา ใน สฺุณฺเยฺย น ศัพฺท์ ปฏฺิเสษ ใน สฺุณฺเยฺย ๆ อาขยาตบถ กคฺตฺวาจก
 นคฺติ สรฺูป ใน อิติ ๆ ศัพฺท์ สรฺูป ใน ปทํ ๆ อวฺุตตกมฺม ใน สฺุณฺเยฺย เอร
 ศัพฺท์ อวธารณ เข้ากัับ ปทํ อิติ ศัพฺท์ สรฺูป ใน ปตฺถนํ ๆ อวฺุตตกมฺม ใน
 จเปสิ ๆ

ปจฺเจกพุทฺโธ สยกคฺตา ใน ปกฺกามิ ๆ อาขยาตบถ กคฺตฺวาจก
 “มหาปฺุณฺณ อาลปน เอรฺู วิเสสน ของ ปคฺติคผลํ (หรือ ปคฺติคปฺุคฺถนา)” ๆ
 สยกคฺตา ใน โหศฺุ ๆ อาขยาตบถ กคฺตฺวาจก อิติ ศัพฺท์ สรฺูป ใน อนุโมทนํ ๆ
 อวฺุตตกมฺม ใน กคฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิรฺยา ใน ปกฺกามิ ๆ

เทวดา สยกคฺตา ใน อทาสิ ๆ อาขยาตบถ กคฺตฺวาจก สฺุมนเสฏฺุจิโน
 สามีสมฺพนฺุช ใน ฉคฺเต ปิ ศัพฺท์ อเปกฺขคฺคฺต เข้ากัับ สฺุมนเสฏฺุจิโน ฉคฺเต
 อาธาร ใน อธิวคฺตา ๆ วิเสสน ของ เทวดา

อโห ศัพฺท์ อจฺฉริยคฺคฺต ทานํ วฺุตตกมฺม ใน
 สฺุปปตฺติฏฺุจิตํ อนุณฺภาเรน อนภฺิหิตกคฺตา ใน
 สฺุปปตฺติฏฺุจิตํ ๆ กิตบถ กมฺมวากก ปรมทานํ
 วิเสสน ของ ทานํ อฺุปริฏฺุเจ อาธาร ใน สฺุปปตฺติฏฺุจิตํ
 อิติ ศัพฺท์ อาการ ใน วคฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิรฺยา ใน อทาสิ ติกฺขคฺคฺตํ
 กิรฺยาวิเสสน^๕ ใน อทาสิ สาธฺุการํ อวฺุตตกมฺม ใน อทาสิ ๆ

พระราชวิสุทฺธิเวที มโนกริ วัคฺปากนํ้า
 สนามหลวงแผนกบาลี

สั้มพันช์
 ตรวจแก้.

^๕ อาจารย์บางท่านโยค “จปีคปฺุจนา” บ้าง.

^๕ อาจารย์บางท่าน สั้มพันช์ว่า “อฺุจฺฉนคฺคฺตโยค” บ้าง.